

Miért van szükség tüntetésekre?
Politikai tiltakozások társadalmi hatásai

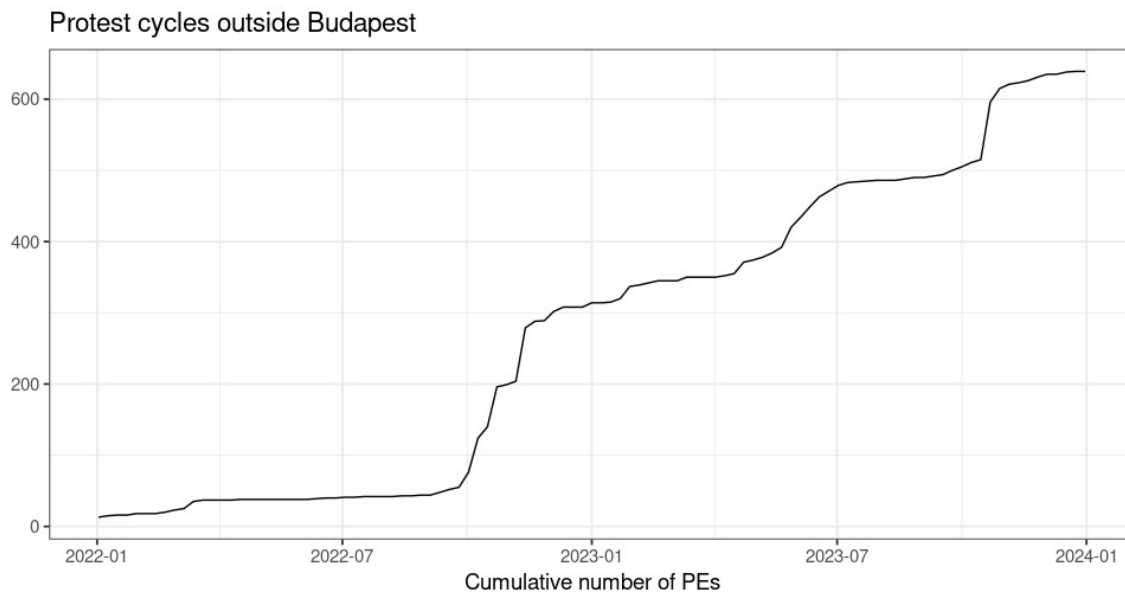
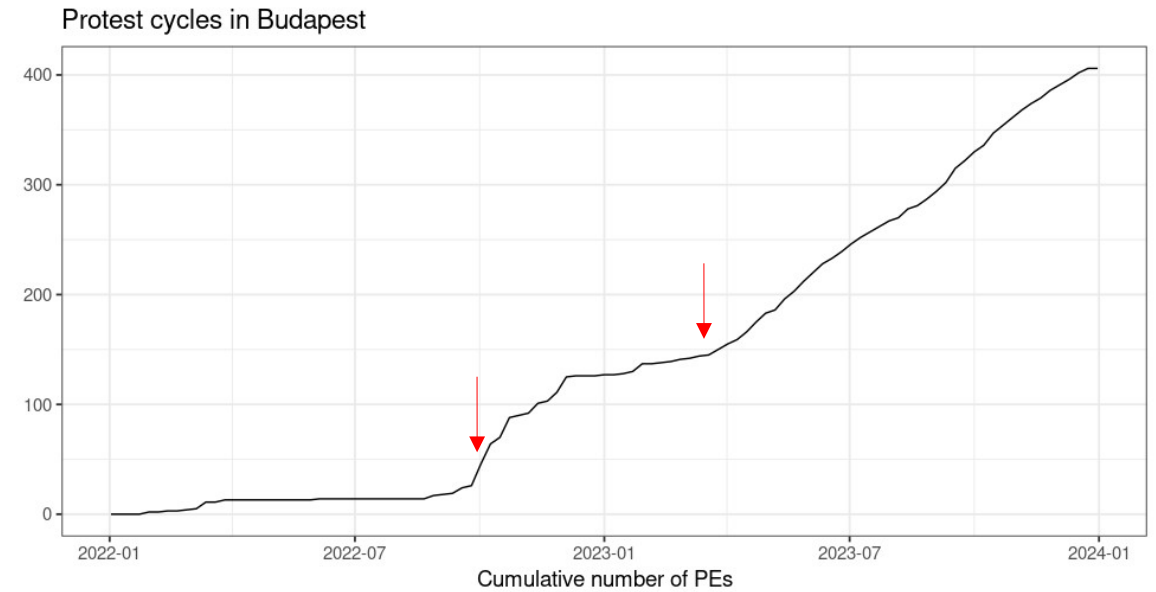
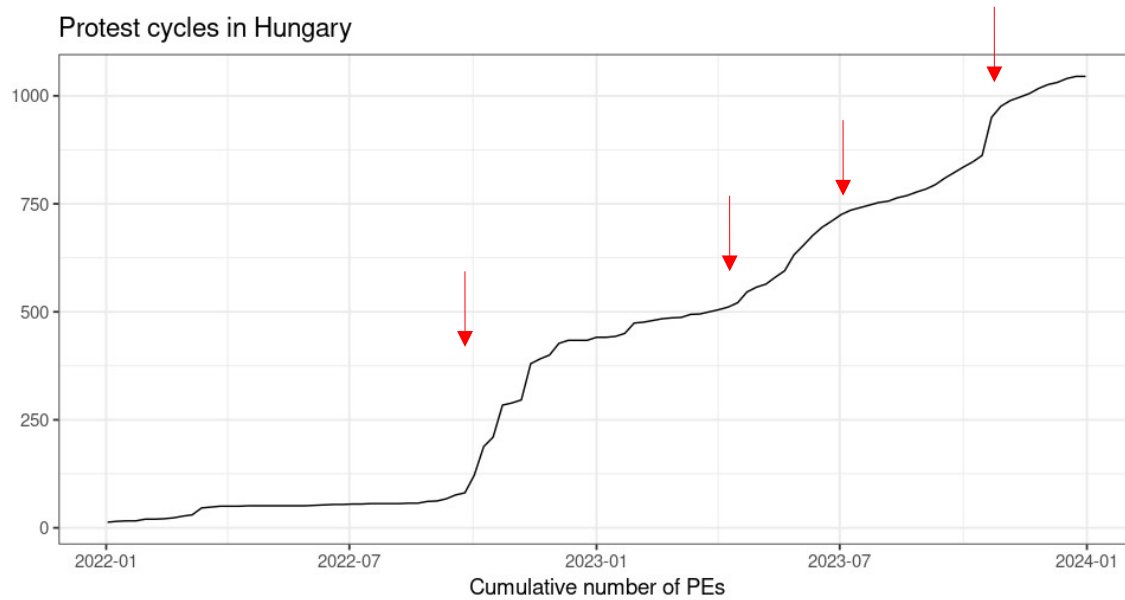
Susánszky Pál, 2025 Április 16.
CKP workshop

Oktatással kapcsolatos tüntetések Magyarországon 2022-23

rövid áttekintés

- Hosszú ideig tartó tiltakozási hullám, heterogén társadalmi csoportok részvételével
- Több, mint 1000 bejelentett tüntetés (a tüntetések kb. 30%-a)
  - › Nagy tüntetés(ek): 2022 október 5. tüntetésen ~50e ember vett részt.
- A tanárok 34%-a részt vett a sztárjokban, 58% valamilyen tiltakozási akcióban (2023 május survey)

Oktatással kapcsolatos tüntetések Magyarországon 2022-23

Menetrend/Menü

- A tiltakozások érdekérvényesítési modellje
- Az oktatási tiltakozások hatása a médiában megjelenő híradásokra
- Informáltság, társak informáltsága és a társak informáltságáról való tudás

A tiltakozások érdekérvényesítési modellje

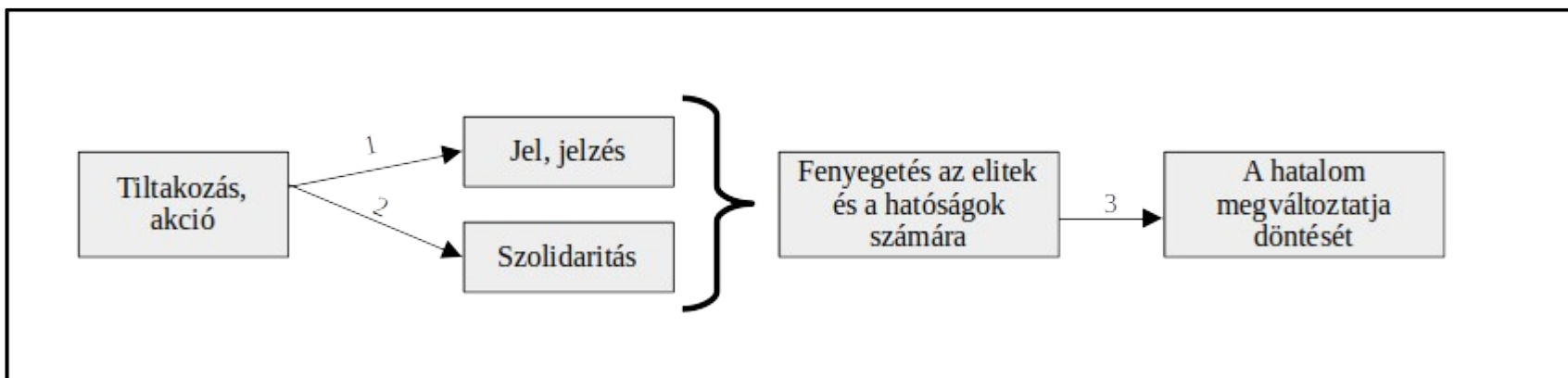
Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

A nem-demokratikus hatalom hogyan semlegesíti ezeket a mechanizmusokat?

Miért fontosak a tiltakozások? akár még nem-demokratikus társadalmakban is...

- Közvetlen közpolitikai hatás: helyi és országos (Pl.: Otthon ápolás, stop-Avalon)
- Közvélemény és közbeszéd alakítása
- Identitás alakítása, megerősítése
- Készségek (skillek) fejlesztése, gyakorlása: hogyan kell megszervezni egy tüntetést, hogyan kell mozgósítani?
- Tiltakozások hatására civil szervezetek jönnek létre (Pl.: Oroszország)
- A tiltakozások társadalmi elfogadottsága

Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

Olzak, S. (2021). Does protest against police violence matter? Evidence from US Cities, 1990 through 2019. *American Sociological Review*, 86(6), 1066-1099.

Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

- Közvélemény befolyásolásán keresztül: A közvélemény egyetért a követelésekkel és támogatja a tiltakozásokat
- Az elit/politikai döntéshozók félnek a népszerűségvesztéstől és a választások elvesztésétől
- Demokratikus politikai rendszerben: A politikusok függnék a választóktól → rezponzívak

Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

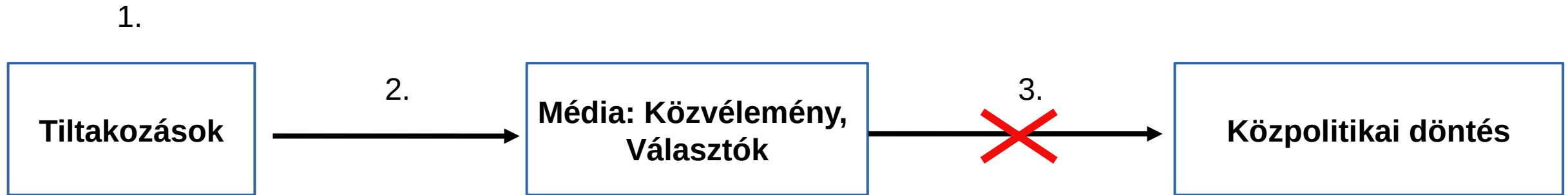
- Közvélemény befolyásolásán keresztül: A közvélemény egyetért a követelésekkel és támogatja a tiltakozásokat
- Az elit/politikai döntéshozók félnek a népszerűségvesztéstől és a választások elvesztésétől
- Demokratikus politikai rendszerben: A politikusok függnék a választóktól → rezponzívak

1.

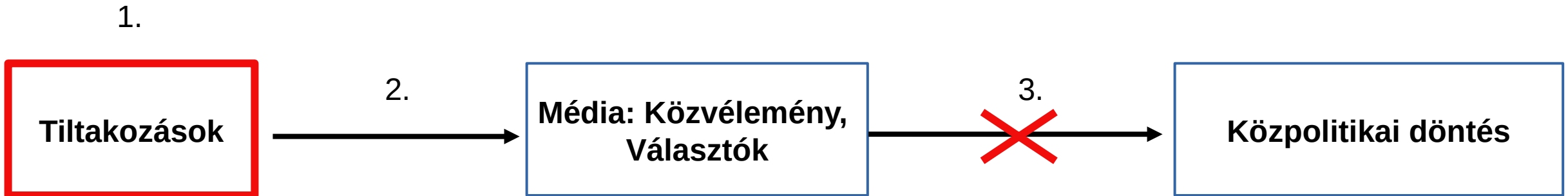
Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

- Hogyan lehet elérni, hogy 1) ne legyenek tiltakozások 2) ne támogassa őket a közvélemény?

Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

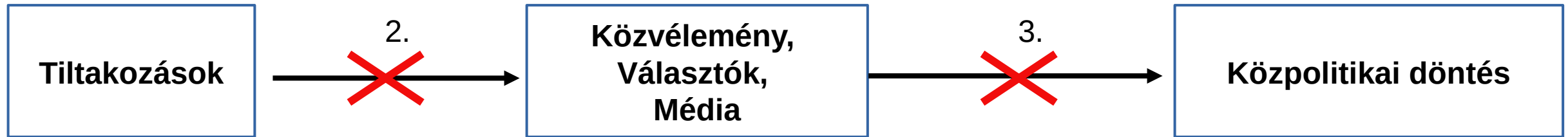
- Hogyan lehet elérni, hogy 1) ne legyenek tiltakozások
- 1. Mobilizáció megnehezítése: a tiltakozás **kockázatainak és költségeinek megemelése**. (Pl.: kirúgások, fenyegetések, fizikai erőszak)
- 2. Sztrájk erejének mérséklése: jogi lépések (új sztrájktörvény, Státusztörvény: pedagógusok jogállása, gyülekezési jog szűkítése)

Hogyan érnek el közpolitikai változást a tiltakozások?

- Hogyan lehet elérni, hogy 1) ne legyenek tiltakozások 2) ne támogassa őket a közvélemény?
  - **Média manipulálása**: Mi jelenik meg a tiltakozásokról és hogyan jelennek meg a tiltakozók, tiltakozások.

1.

Az oktatási tiltakozások a médiában

Milyen hatást gyakoroltak tüntetések a 'média diskurzusra'?

Kontrollált média - tematizáció

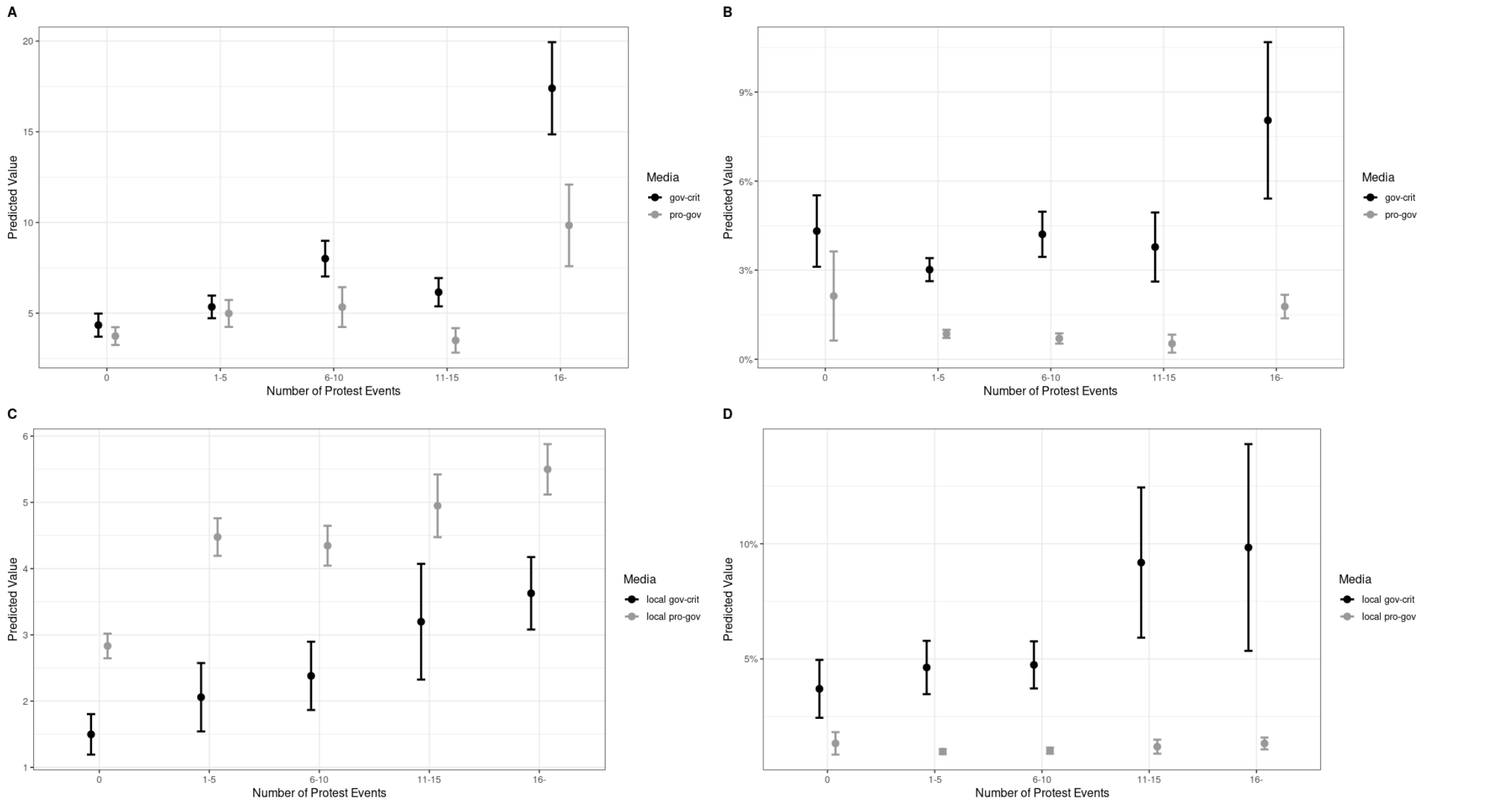
- Rendőrségen bejelentett oktatással kapcsolatos tüntetések
- Médiaelemzés: 2022 január 1. – 2023 december 31., 40 portál, 22690 oktatással kapcsolatos cikk; Négyféle médiatípust vizsgáltam: Ellenzéki országos, Kormánypárti országos, Ellenzéki helyi, Kormánypárti helyi

Volt-e hatása a tüntetéseknek az

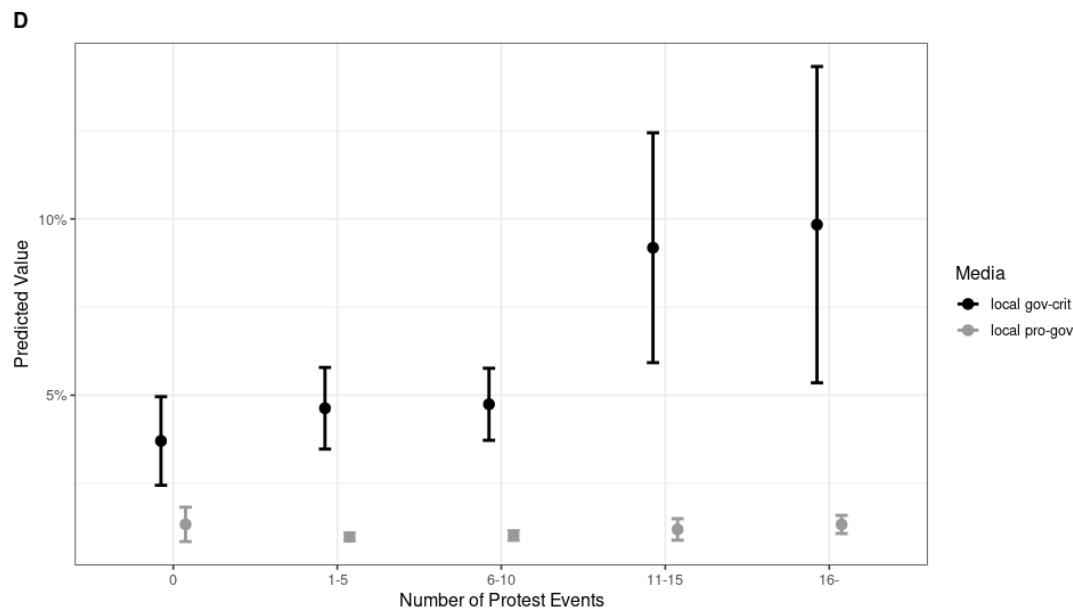
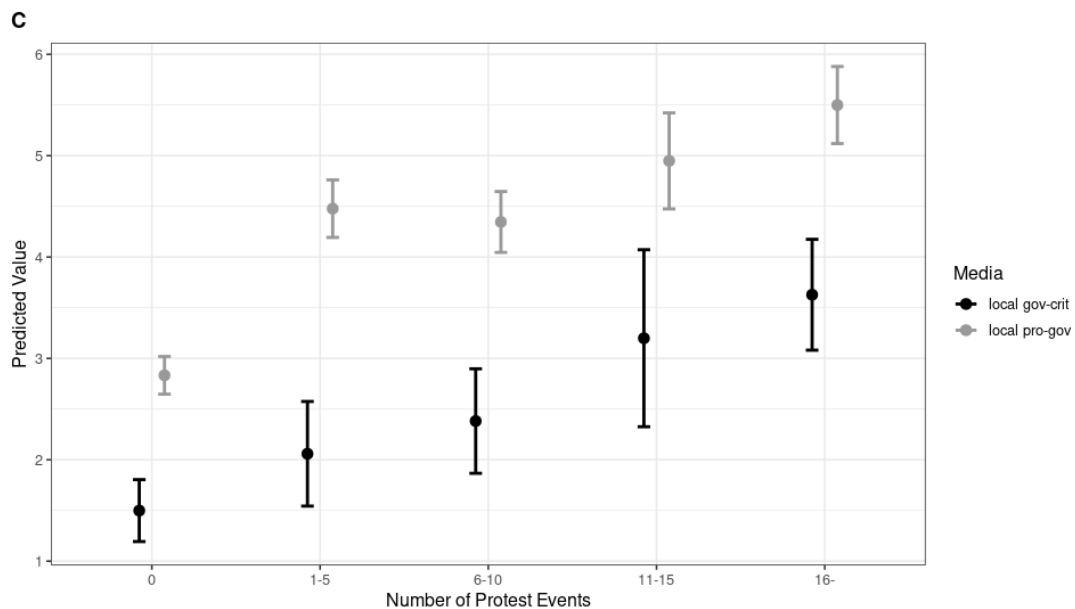
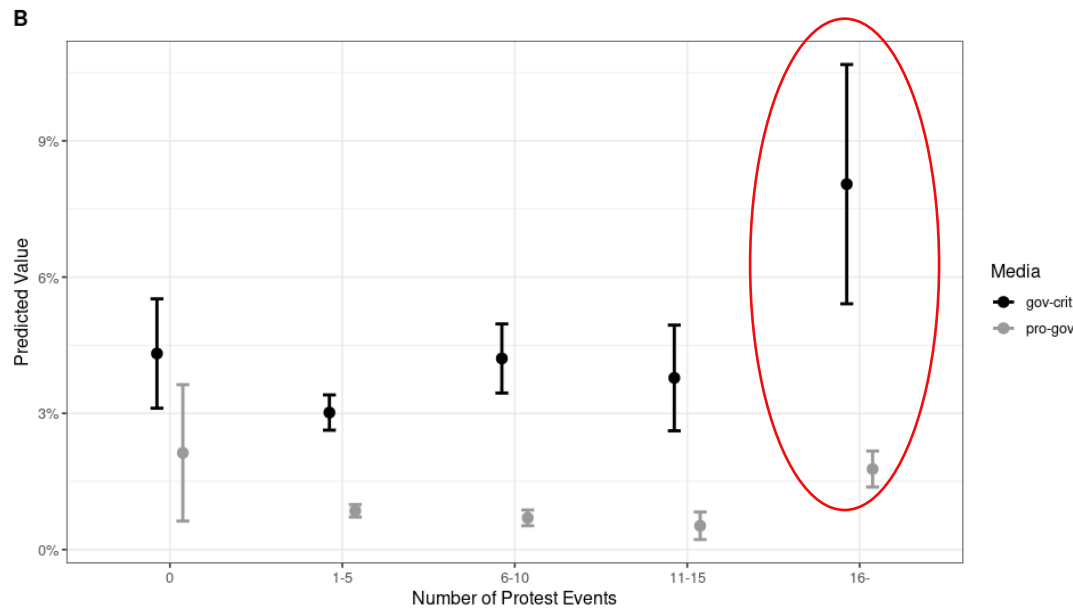
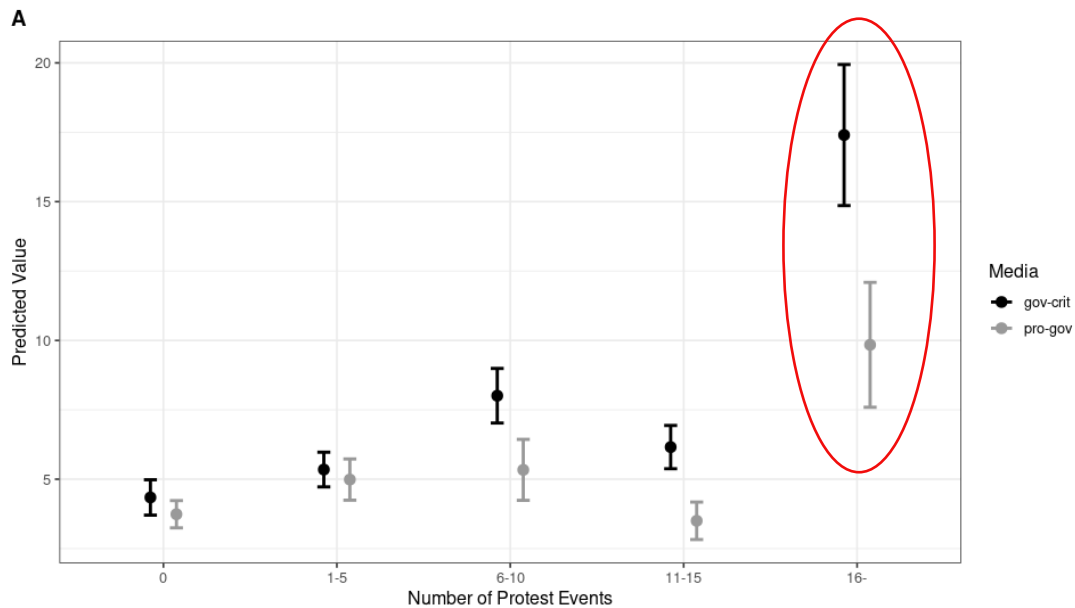
- Oktatással kapcsolatos cikkek számára (előfordulnak a cikkben az oktatás, iskola, pedagógus stb. kulcsszavak)
- A követelésekről szóló cikkek számára (9-pontból származó kulcsszavak és szinonimáik pl.: béremelés, fizetésemelés): *fizetésemelés, autonómia, szabad tankönyv-választás, sztrájkjog, adminisztratív terhek*

Hogyan keretezte a tiltakozásokat a média?

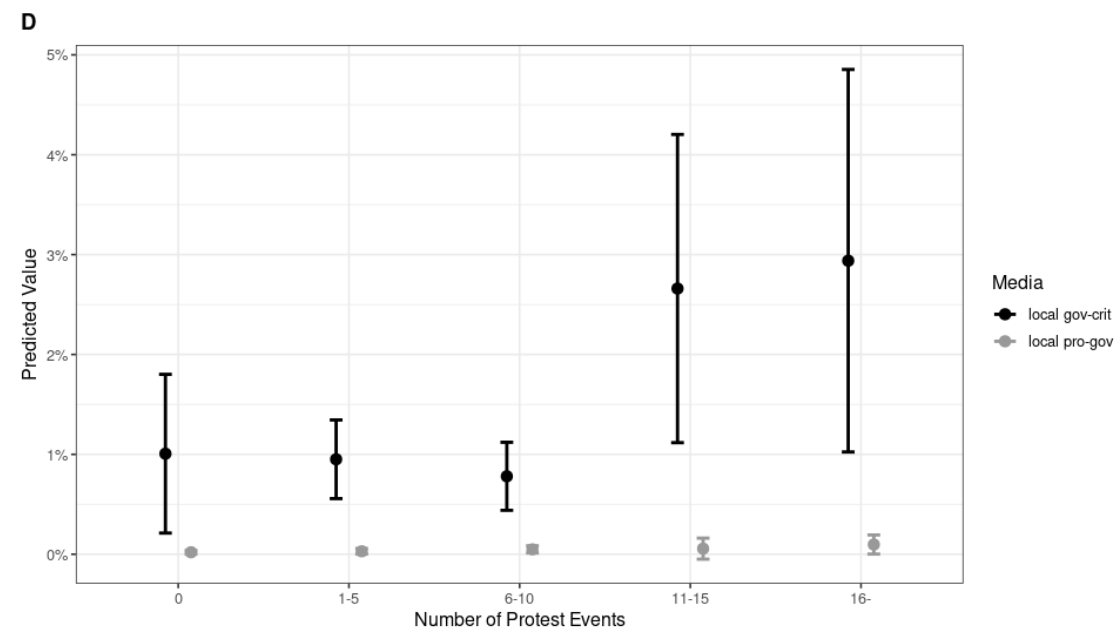
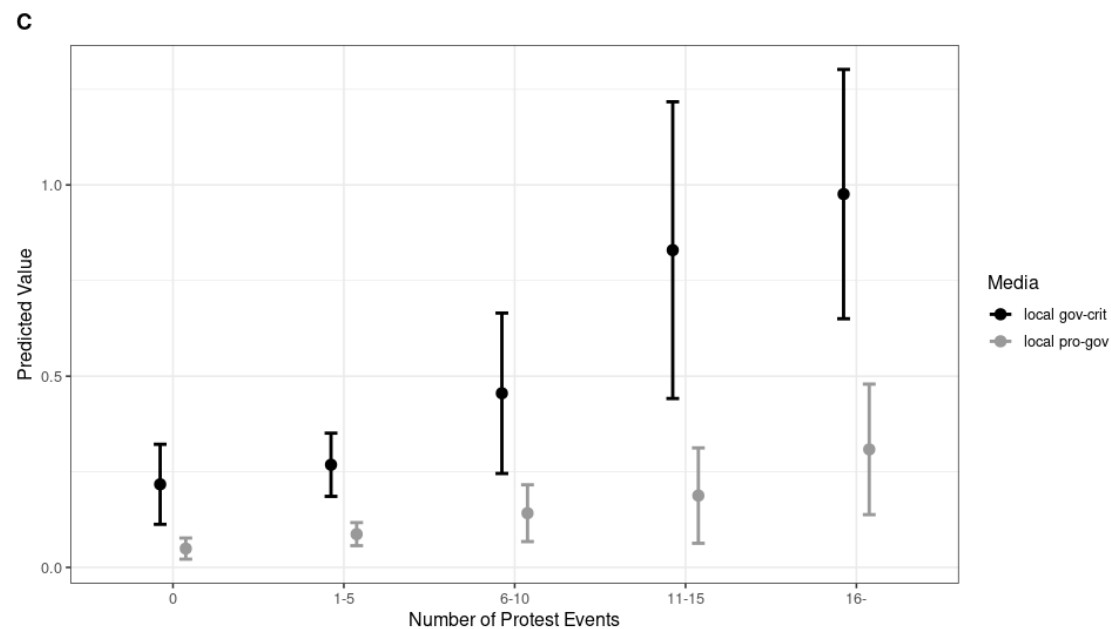
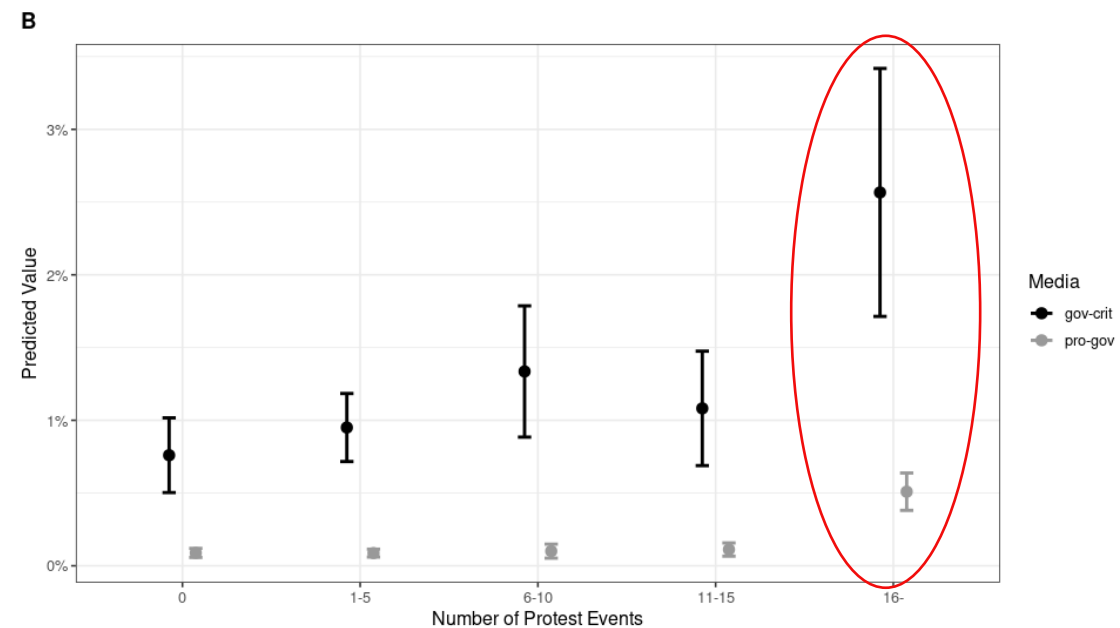
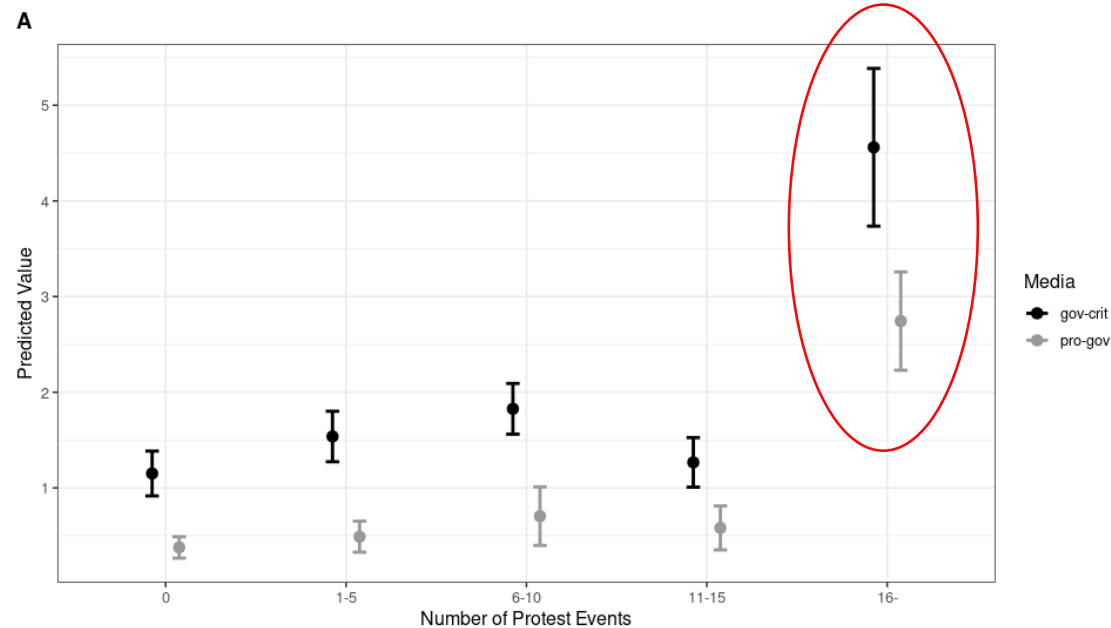
Tüntetések hatása az **oktatásról** szóló cikkek számára és arányára

Tüntetések hatása az **oktatásról** szóló cikkek számára és arányára

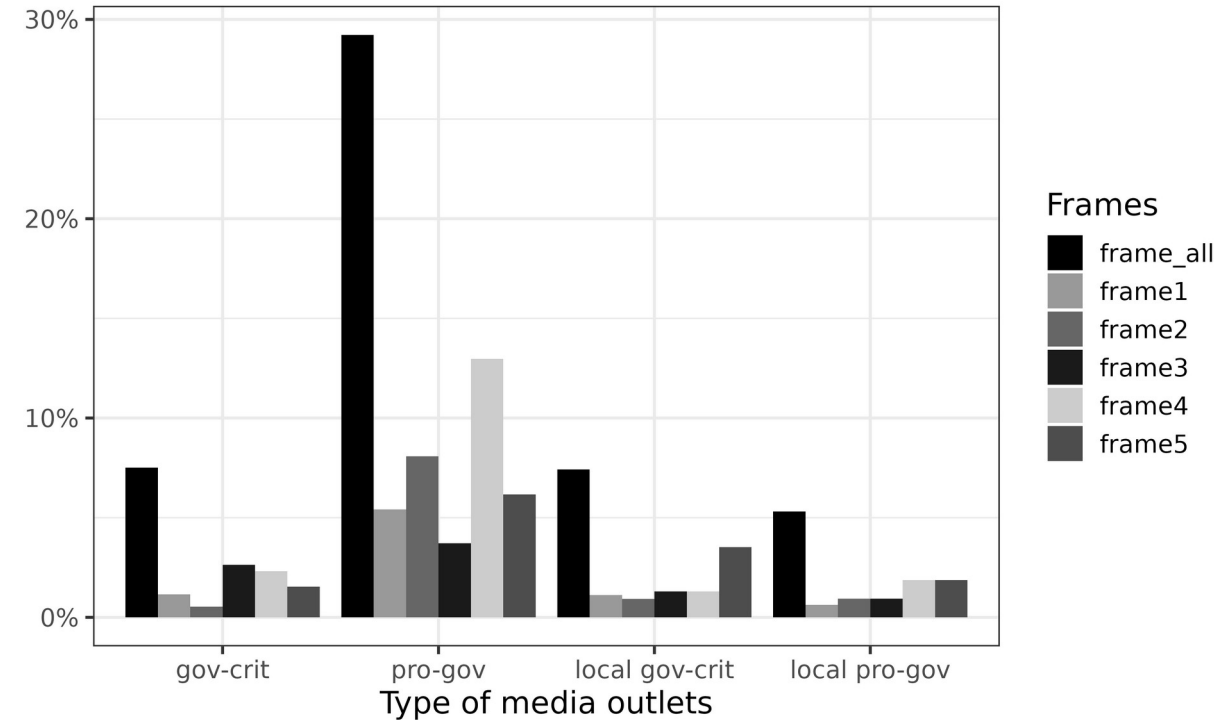
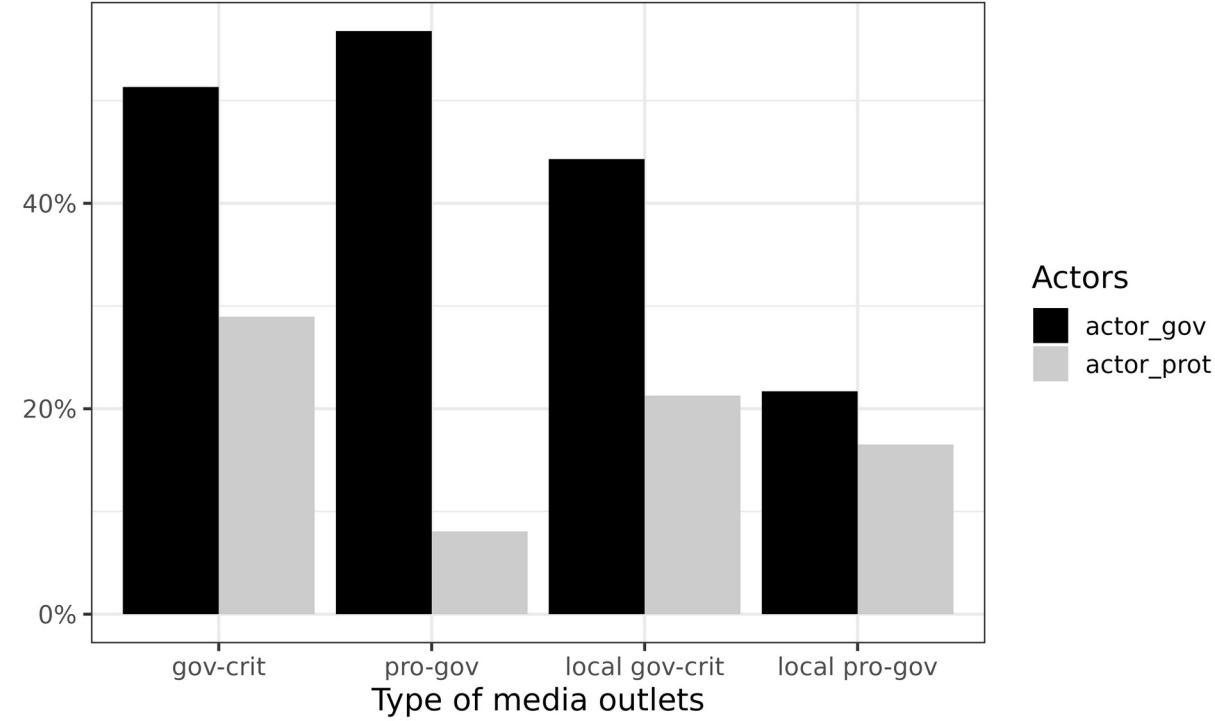
Tüntetések hatása a **követelésekről** szóló cikkek számára és arányára

Kontrollált média - tematizáció

- **A *tüntetéseknek volt hatása a média diskurzusra***: oktatásról és a követelésekről szóló cikkek számára/arányára
- **Az *ellenzéki média érzékenyebb volt a tüntetésekre***: nagyobb volt a tüntetések hatása az ellenzéki médiára mint a kormánypárti médiára
- Egy olyan héten, amikor nagyon sok tüntetés volt (>15), az ellenzéki médiában megjelenő cikkek kb. 7-10%-ában szó volt oktatásról és 2,5-3%-ában a követelésekről.
- A kormánypárti médiában a téma 1% alatt maradt.
- Csak a nagyon nagy mobilizációnak volt hatása az ellenzéki médiára is!

Hogyan mutatta be a média a tiltakozásokat és a tiltakozókat?

Hogyan hat(hat) a média a tiltakozási hajlandóságra?

Informáltság, társak informáltsága és a társak informáltságáról való tudás

Az egyén döntésében nagy szerepet játszik, az egyén személyes/társadalmi környezete

- Az emberek inkább hajlandóak részt venni egy tüntetésen, ha 1) az egyén várakozása, szerint **'sokan'** mennek el tüntetni; 2) a tiltakozások társadalmi támogatottsága nagy!
- **A részvételi hajlandóságot meghatározza, hogy az egyén miként vélekedik mások részvételi hajlandóságáról és mások az ügyről való vélekedéséről!**
- **Példa:**
- Egy nagy tüntetéshez nem elegendő tehát, hogy sokan legyenek elégedetlenek, az is szükséges, hogy mindenki tudja, hogy sokan elégedetlenek.

Az egyén döntésében nagy szerepet játszik, az egyén személyes/társadalmi környezete

- Az emberek inkább hajlandóak részt venni egy tüntetésen, ha 1) az egyén várakozása, szerint **'sokan'** mennek el tüntetni; 2) a tiltakozások társadalmi támogatottsága nagy!
- **A részvételi hajlandóságot meghatározza, hogy az egyén miként vélekedik mások részvételi hajlandóságáról és mások az ügyről való vélekedéséről!**
- **Példa:**
- Egy nagy tüntetéshez nem elegendő tehát, hogy sokan legyenek elégedetlenek, az is szükséges, hogy mindenki tudja, hogy sokan elégedetlenek.
- Sőt: mindenkinek tudni kell, hogy mindenki tudja, hogy sokan elégedetlenek stb.

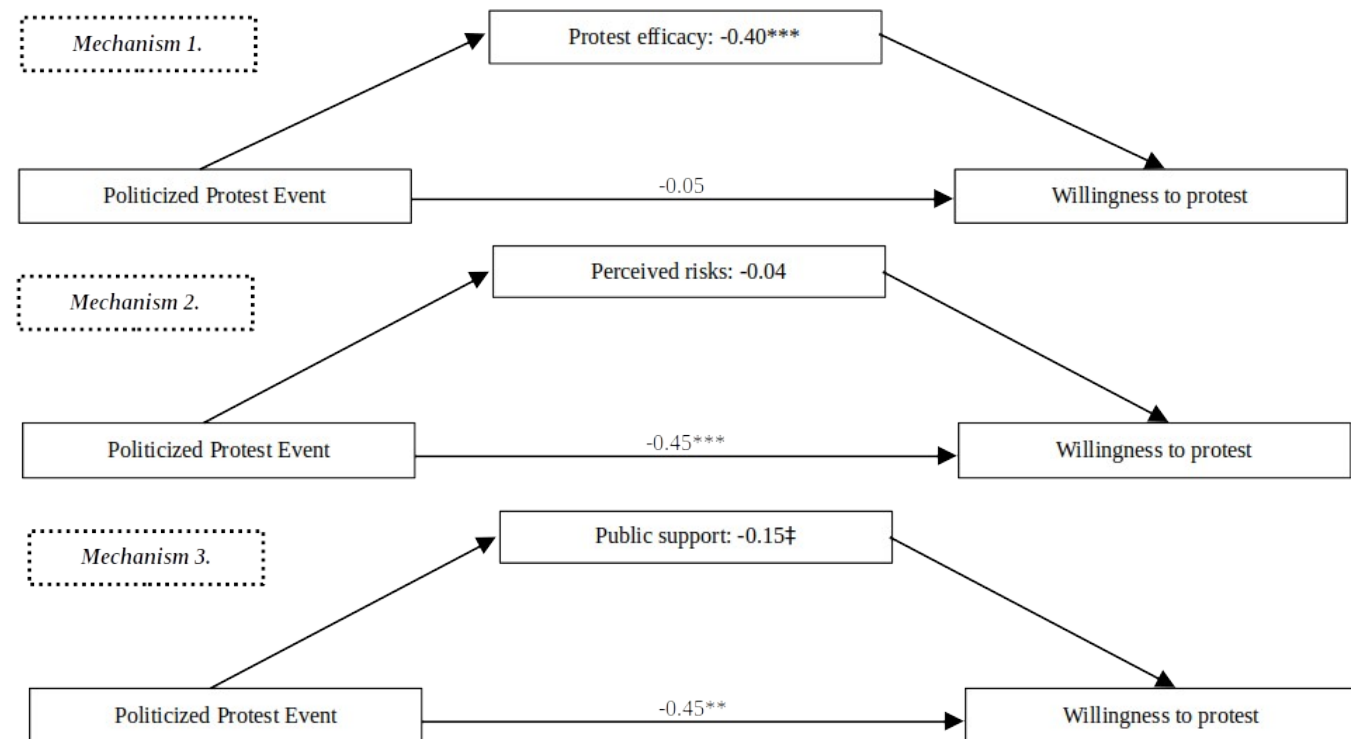
A tüntetésekről megjelenő hírek, beszámolók alakítják az emberek vélekedését a lehetséges sikerekről

A tüntetés „átpolitizáltságának” hatása:

„Lezárták tüntetőik a Margit-hidat - Délután ötkor tüntetőik zárták le a Margit-hidat. Az akciót a Gyurcsány Ferenc pártjához közeli PDSZ szervezte, apropója az, hogy elbocsátottak öt tanárt, mert polgári engedetlenségre hivatkozva nem tartotta meg az óráit, vagyis nem ment be dolgozni.”

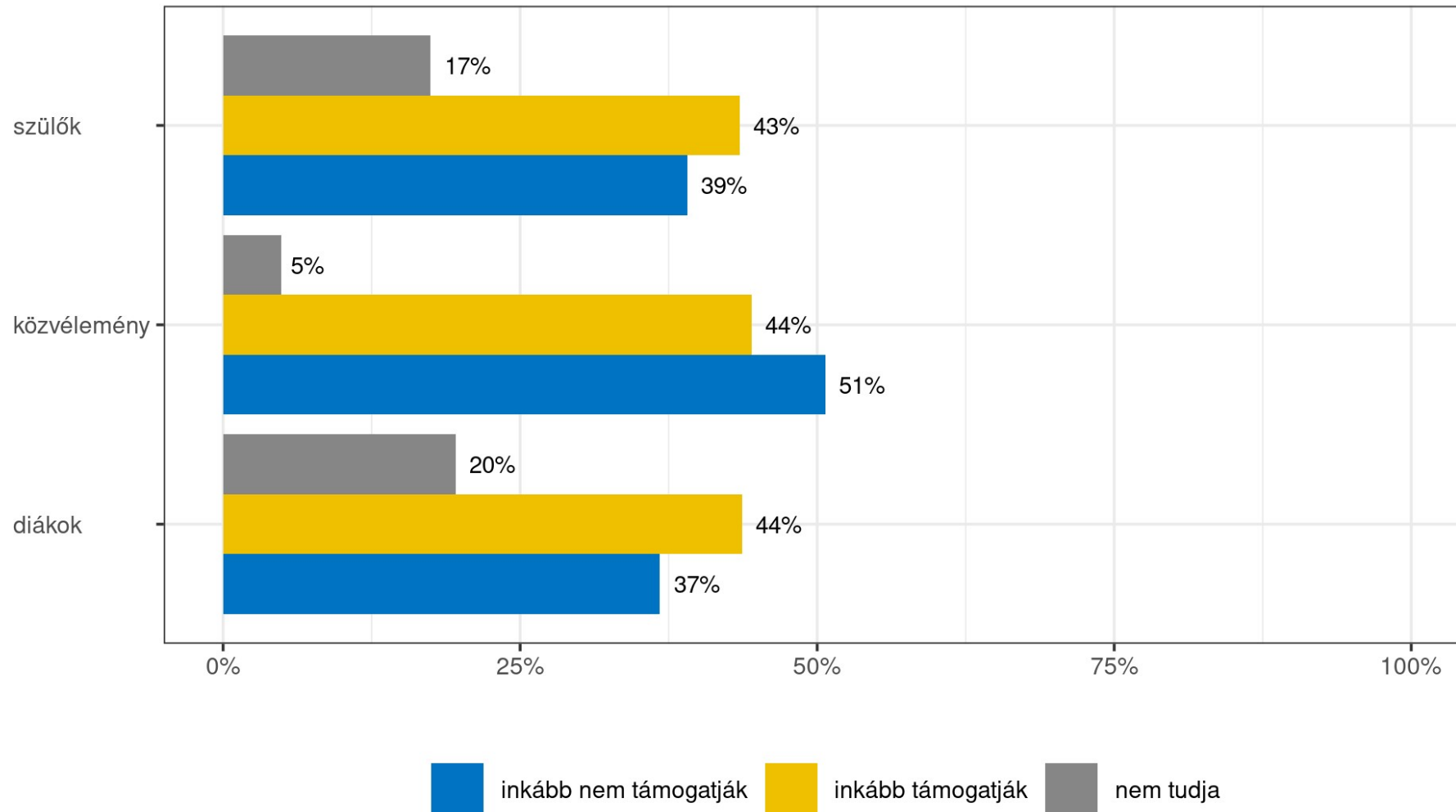
(<https://www.origo.hu/itthon/2022/10/margithid-tuntetes>)

- A részvételi hajlandóságot csökkenti 9% ponttal
- két mechanizmuson keresztül: csökkenti 1) a **tüntetés hatékonyság**áról való vélekedést 2) a **közvélemény támogatás**áról való vélekedést!

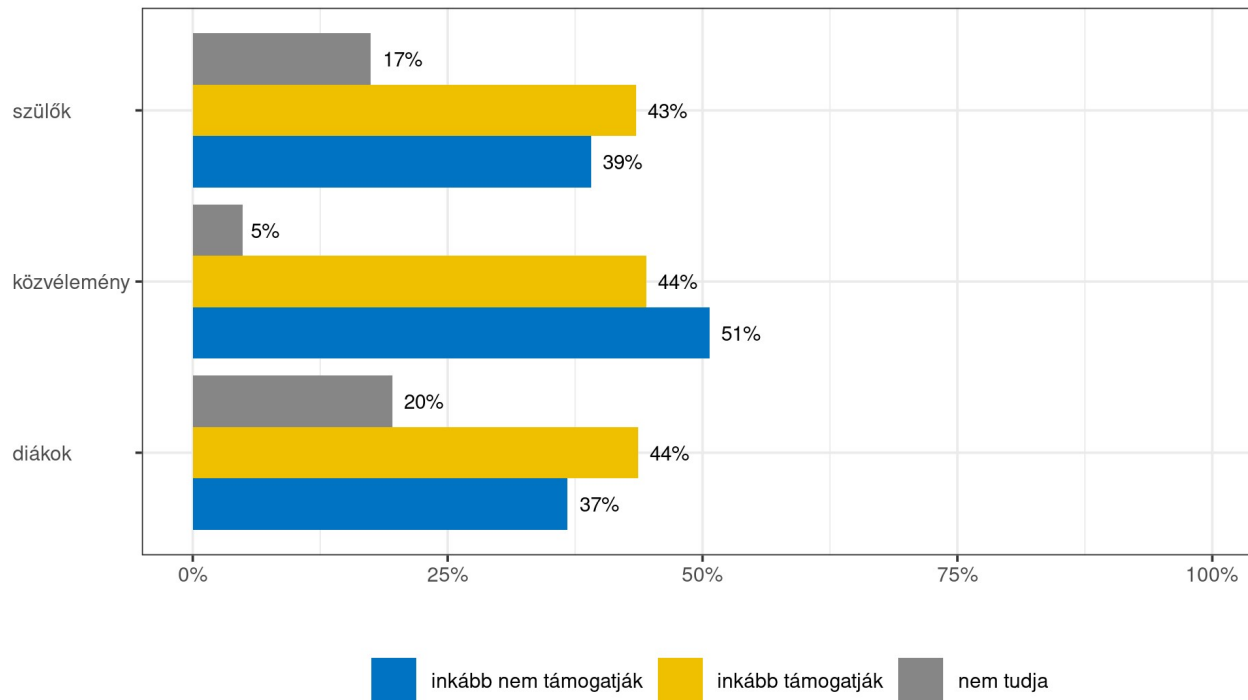
Hatott a tanárokra az elbizonytalanítás és a média manipulálása?

A tiltakozások támogatottsága a tanárok szerint 2023 május

Hatott a tanárokra az elbizonytalanítás és a média manipulálása?

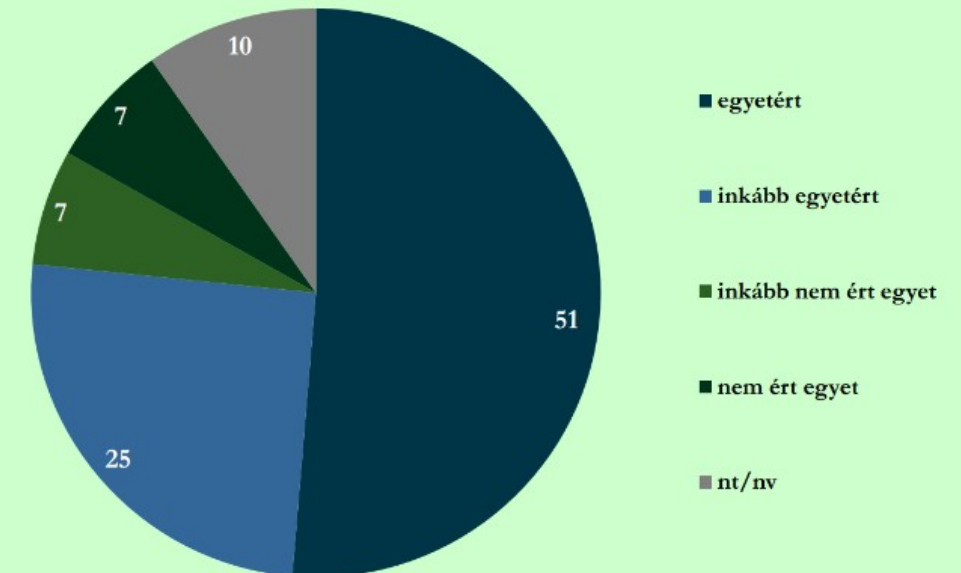
A tiltakozások támogatottsága a tanárok szerint 2023 május

https://publicus.hu/blog/tanartuntetesek_egyertelmu_tobbseg_a_tanarok_mellett/

Ön összességében inkább egyetért, vagy nem ért egyet a tanárok követeléseivel?

(Összes megkérdezett, %)

Az egyén döntésében nagy szerepet játszik, az egyén személyes/társadalmi környezete

- Az emberek inkább hajlandóak részt venni egy tüntetésen, ha 1) az egyén várakozása, szerint **'sokan'** mennek el tüntetni; 2) a tiltakozások társadalmi támogatottsága nagy!
- **A részvételi hajlandóságot meghatározza, hogy az egyén miként vélekedik mások részvételi hajlandóságáról és mások az ügyről való vélekedéséről!**
- **Példa:**
- Egy nagy tüntetéshez nem elegendő tehát, hogy sokan legyenek elégedetlenek, az is szükséges, hogy mindenki tudja, hogy sokan elégedetlenek.
- Sőt: mindenkinek tudni kell, hogy mindenki tudja, hogy sokan elégedetlenek stb.

Közzvélemény támogatásának hatása a sztrájk részvételre

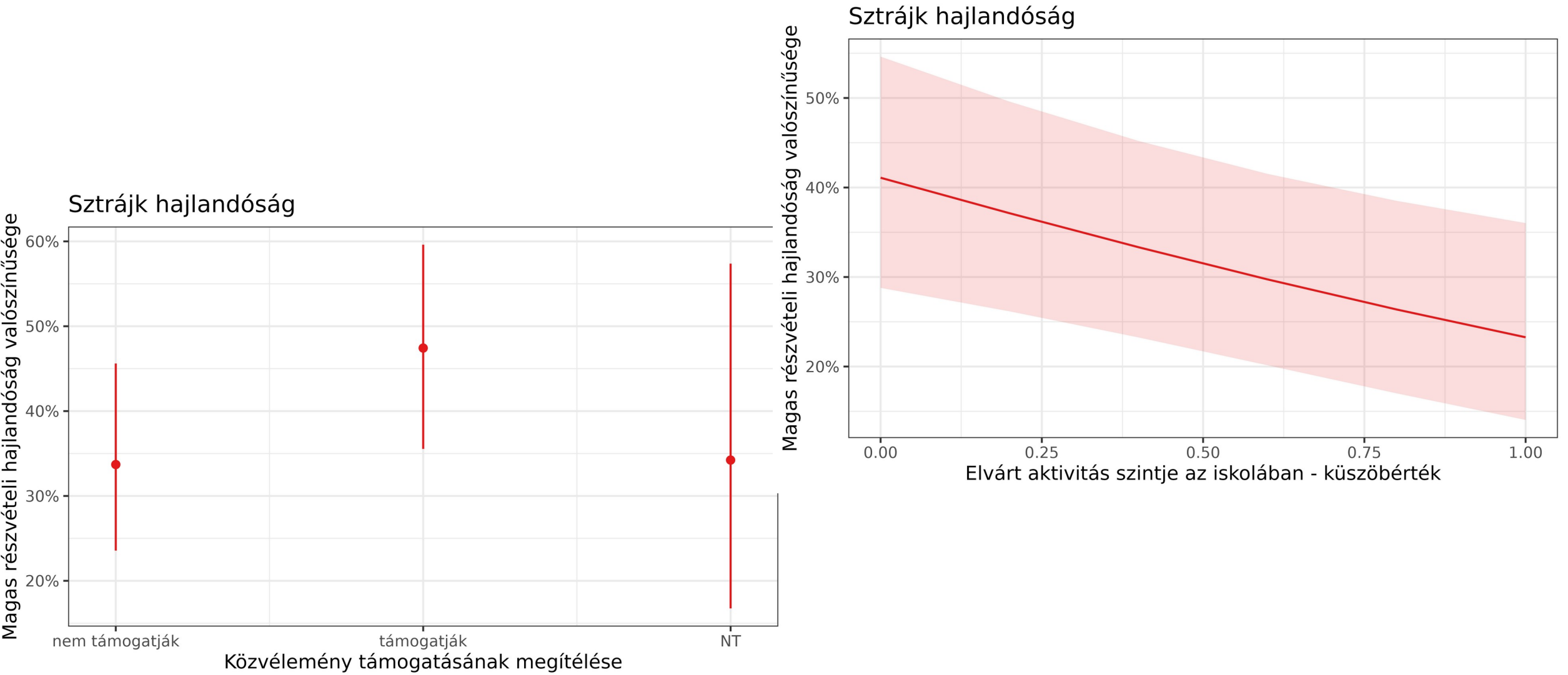

Összefoglalás

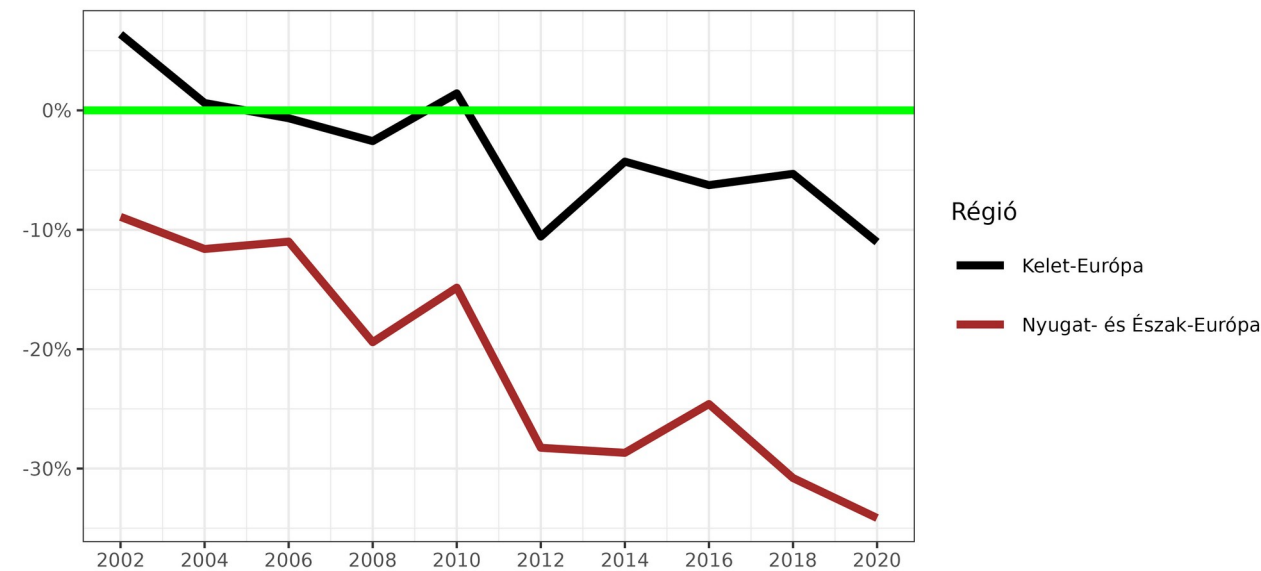
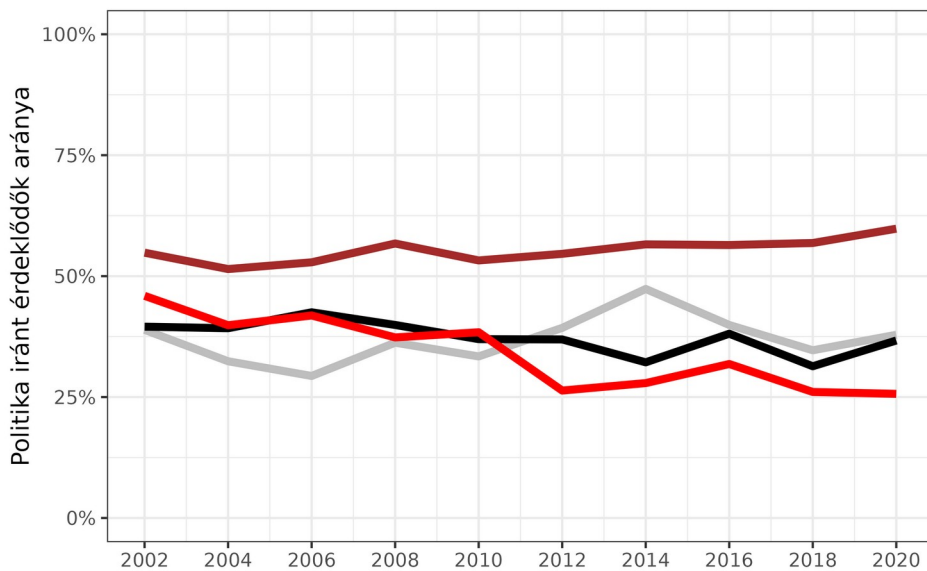
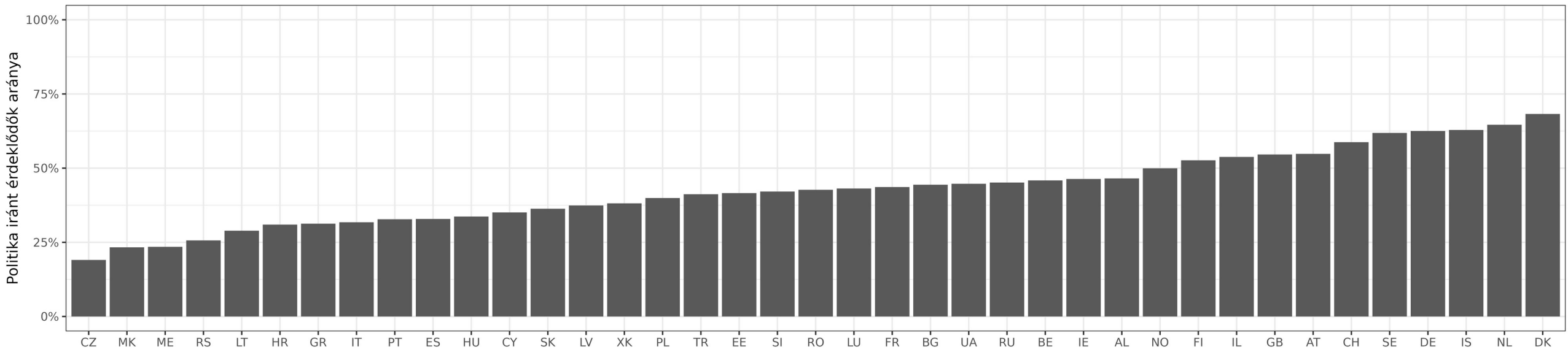
- Hogyan befolyásolják a tiltakozások a közpolitikai döntéseket?
- A média kulcsszerepet játszik a közvélemény tájékoztatásában/alakításában
  - A média kontrollálása: Kormányhoz közeli és azzal kritikus média összehasonlítása
  - Tüntetések hatással voltak a média diskurzusra
  - A kormánykritikus média is csak a nagyon intenzív mobilizációra reagált
  - A kormánypárti média dominánsan a kormány álláspontját mutatja be és nagy arányban negatívan keretezi a tiltakozásokat
- Hogyan alakítja a médiában megjelenő kép a tiltakozási hajlandóságot?
  - Egyén saját meggyőződése a tiltakozások hatékonyságáról
  - Egyén vélekedése mások elégedetlenségéről és részvételi szándékáról

Köszönöm a figyelmet!

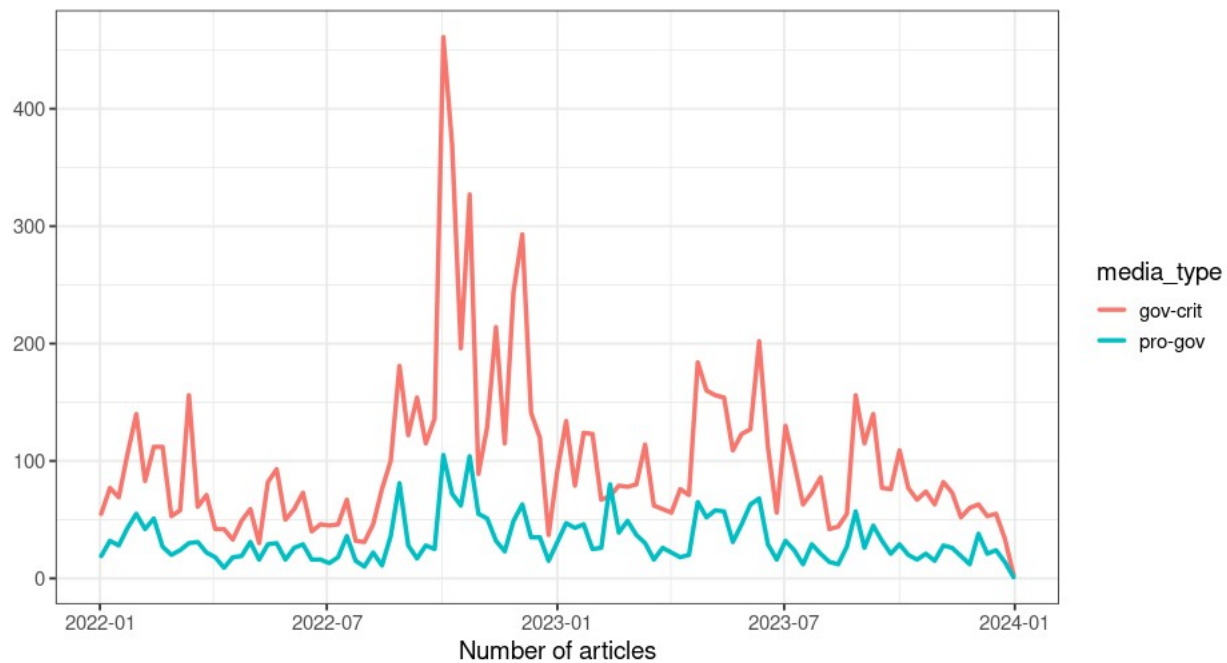
Közvélemény támogatásának hatása a sztrájk részvételre

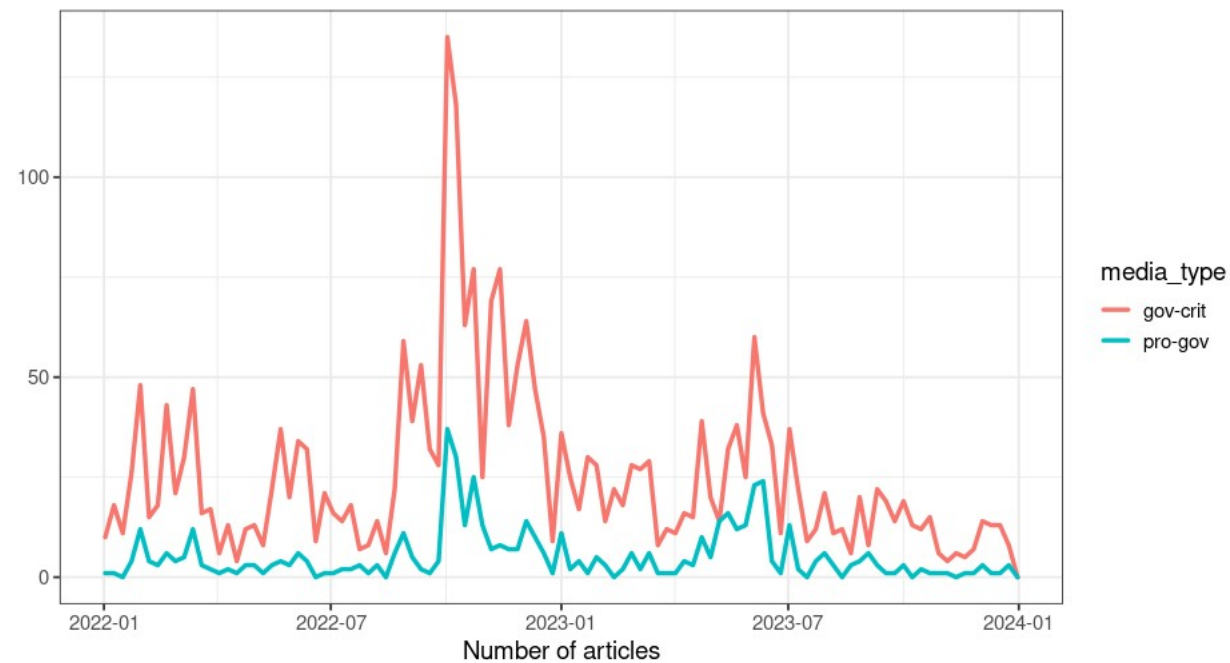
Politikai érdeklődés alakulása (ESS, 2002-2020)

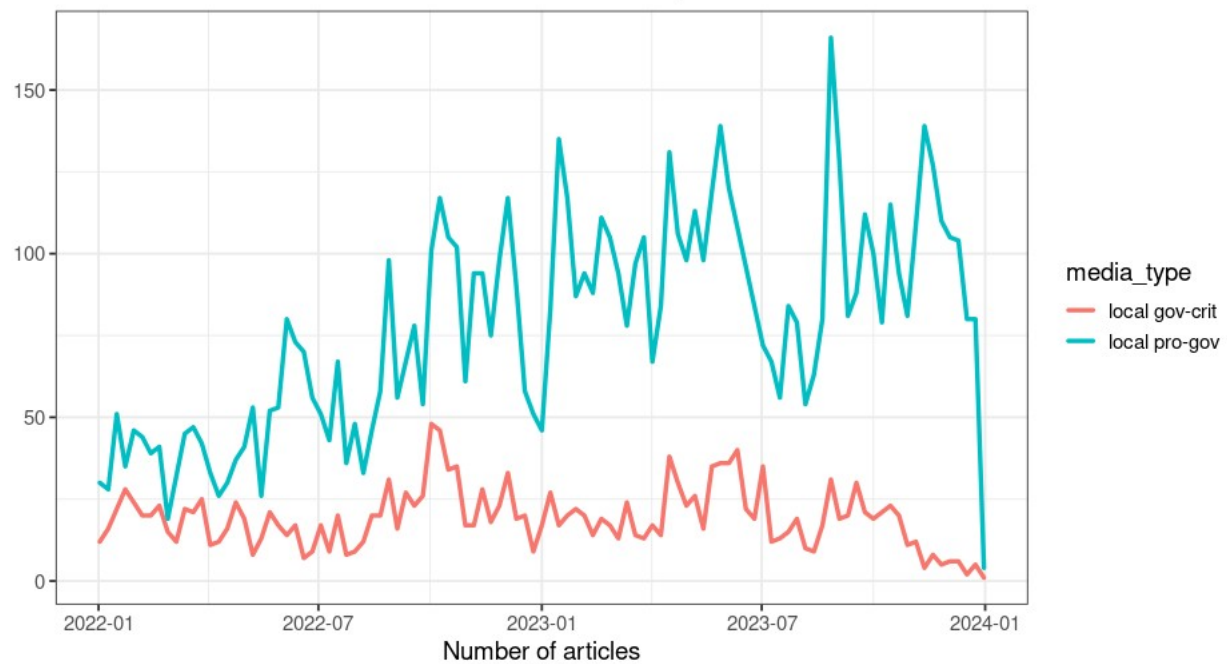
A Media discourse on 'Education' in the national newsportals

B Media discourse on 'Demands' in the national newsportals

C Media discourse on 'Education' in the local newsportals

D Media discourse on 'Demands' in the local newsportals

